

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 2-3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1931, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 2-3878

NO. 103. — ŠTEV. 103.

NEW YORK, SATURDAY, MAY 2, 1931. — SOBOTA, 2. MAJA 1931

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX

PRAZNOVANJE PRVEGA MAJA JE MIRNO MINILO

PO RAZNIH VELIKIH MESTIH SO DELALI NAJVEČ PREGRAVIC POLICIJI CLANI KOMUN. STRANKE

Najsilnejše zborovanje se je vršilo v Moskvi, kjer je pred Stalinom paradiralo nad milijon delavcev. — V Berlinu so se spopadli nacionalni socialisti s socijalnimi demokrati. — Dve osebi usmrčeni in dvajset ranjenih v Barceloni. — V Parizu je bila pripravljena narodna garda, pa ji ni bilo treba stopiti v akcijo.

MOSKVA, Rusija, 1. maja. — Sovjetska Unija je na velikopotezen način praznovala mednarodni delavski praznik.

V vseh mestih in vaseh so se vršili svečani sprevodi. Veliki plakati so slavili uspehe komunizma in preklinjali kapitalizem.

Največja demonstracija se je vršila v Moskvi, kjer je več kot milijon delavcev korakalo mimo Stalina in drugih boljševiških magnatov. Na stotine govornikov je govorilo zbranemu narodu.

Vsa gledališča so bila odprta za delavce. Prodaja opojnih pijač je bila prepovedana. Med tujezemskimi delegacijami, ki so bile povabljenе k praznovanju, se je nahajalo tudi 150 ameriških delavcev in inženirjev.

Jutri se v Rusiji narodni praznik, toda svečanosti se ne bodo vršile.

LONDON, Anglija, 1. maja. — V Angliji je bilo danes povsem mirno. V Londonu so vprizorili komunisti demonstracije, toda do spopadov ni prišlo.

V splošnem je potekel 1. maj v Evropi mirneje kot prejšnja leta.

Do resnejših nemirov je prišlo v Barceloni, Lizboni in poljskem mestu Lubartowu, kjer sta bila v spopadu med policijo in komunisti usmrčena dva policista.

V Varšavu so demonstranti razbijali okna židovskih prodajal.

V Berlinu so se spopadli nacionalisti s socijalnimi demokrati. Par demonstrantov so odvedli v bolnišnice, kjer so zdravniki dognali, da niso resno poškodovani.

V Parizu je bila pripravljena narodna garda, ki pa ni stopila v akcijo. Policija je aretirala več komunistov, ker je dobila naročilo, naj aretira slehernega ki bi količkaj kalil mir.

V Bruslju je bilo italijansko poslaništvo močno zastraženo, da se prepreči protifašistične demonstracije.

MADRID, Španija, 1. maja. — V Bilbao in Barceloni je prišlo do krvoprelitja. Skupina radikalcev je hotela vdreti v vladno poslopje. Vojaki so oddali nanje par salv. Dva radikalca sta bila usmrčena, dvajset pa več ali manj poškodovanih.

Provizorični predsednik Katalonije, Francisco Macia, je izjavil pozneje: — Če bi imela Katalonija pravo svobodo, katere ji gre po vsej pravici, bi nikdar ne prišlo do tega.

Iz teh besed je razvidno, da napetost med barcelonsko in madridsko vlado še ni ponehala.

Prvomajske demonstracije po ameriških mestih so se v splošnem mirno završile.

Na Union Square v New Yorku je zborovalo nad dvajset tisoč radikalcev.

V Clevelandu je bilo na Public Square aretiranih sedem moških in ena ženska.

V Detroitu so se vršile velike demonstracije, toda aretiranih ni bilo nihče. V zveznem glavnem mestu je bilo povsem mirno.

Ko se v Bostonu množica ni hotela raziti, je stopil na oder policijski superintendent Crowley in rekel: — No, zdaj se pa lepo poslovimo. Dosti govornikov smo slišali, takih in takih. Upam, da je vsem ugajalo in da je sleherni srečen. Zdaj pa le domov, če ne, bo stopila policija v akcijo.

Po teh besedah se je množica mirno razšla.

LEVINJA PLANILA NA OTROKA

Pouk v naravoslovju je bil vprizorjen preveč realistično. — Krotilec je preprečil takojšnjo smrt.

CINCINNATI, O., 1. maja. — Mlada levinja, katero je dal njen krotilec na razpolago tukajšnji Ehit-tier-šoli, se je iztrgala včeraj popoldne tekom pouka v naravoslovju ter planila na šestletno Vivian Lechner, ki je prišla povsem slučajno v sobo.

Krotilec Munter je takoj planil na žival ter jo potegnil z dekle, katero so morali takoj prenesti v bolnico.

Lastnik živali, William Harwood, je takoj po aferi zapustil z žensko, ki je nastopala tudi kot krotilka, šolo ter telefoniral pozneje iz Monroe, 30 milj od tukaj, da je pripravljen staviti se oblastim.

Policija je odredila njegovo aretacijo. Deklica ima počeno lobanjo in globoke praske.

Takoj so jo pričeli zdraviti z antibiotikom. Zdravniki označujejo njen položaj kot skrajno nevaren.

KAROL IN HELENA STA PRI SINU

Bolezen romunskega prestolonaslednika je začasno pobotala romunskega kralja s kraljico Heleno.

BUKAREŠTA, Romunska, 1. maja. — Bivši romunski kralj (sedanji prestolonaslednik) Mihael, je nevarno zbolel. Zdravniki so dagnali, da ima davico. K njegovi bolniški postelji je prihitela tudi mati Helena, ki že dalj časa ne živi s svojim možem kraljem Karolom.

Zdravniki so dali mlademu bolniku dve injekciji in so baje odstranili smrtno nevarnost. Bolnik ima še vedno visoko temperaturo.

Zdravniki so rekli Heleni, naj se predolgo ne mudi ob bolniški postelji.

Ona je pa pogledala Karola rekoč: — Kaj mi je mar življenje? Samo enega otroka imam, in nikdar ne bom nobenega več imela. Pri njem hočem biti in pri njem bom ostala.

Po dolgih mesecih je nato izpregovoril kralj z njo par besed.

POLJUB NI NIKAK ZLOČIN

V East Orange, N. J., je pred tremi leti sodišče zakonska Tupper. Otrok je ostal pri materi, in sodnik je odredil, da mora Wilbur Tupper plašati vsak teden svoji ločeni ženi trideset dolarjev alimentov. Tupper pa zahteva otroka zase in je vložil novo tožbo. S pričmi je dokazal, da se njegova žena pojavi s nekim postarnim advokatom. Priče so prisegle, da so videli, kako je advokat ločeno javno na cesti poljubil in ji dal denar. Večkrat so ga tudi videli iti v njegovo stanovanje. Dotični advokat je poročal.

Sodnik je razsodil, da ima ločena žena pravico poljubiti vsakega Sloveca. Dejal je, da poljub ni nikak zločin, dokler je ženska poljubna.

KOALICIJSKO MINISTRSTVO NA BOLGARSKEM

Na Bolgarskem je zavladal zelo resen položaj, kajti voditelji raznih strank, ne morejo in ne morejo tvoriti novega kabineta.

SOFIJA, Bolgarska, 1. maja. — Na Bolgarskem je zavladal zelo resen položaj, kajti voditelji raznih strank, ne morejo in ne morejo tvoriti novega kabineta.

Demokratski voditelji so že parkrat poskusili, pa so se jim vsi poskusi izjalovili.

Kralj Boris je znova naprosil bivšega ministrskega predsednika Andreja Ljapčeva, naj reši vladno krizo.

Ljapčev je bil devet let ministrski predsednik, zadnji mesec je pa njegova vlada resignirala.

Zdaj bo skušal tvoriti koalicijski kabinat.

Včeraj je prišel h kralju Aleksander Mašinov, ki je bil nekoč tulinistrski predsednik, ter rekel, da so se mu vsi tozadevni poskusi izjalovili.

BERENGUER ZADOVOLJEN Z ZAPOROM

Bivši ministrski predsednik je uverjen, da se bo tekom procesa proti njemu izkazala njegova nedolžnost.

MADRID, Španija, 1. maja. — General Berenguer, katerega je republikanska vlada dala zapreti, je rekel, da je popolnoma zadovoljen, ker se je to zgodilo. Obdolžen je, da je izrabljaj svojo oblast, ko je dal usmrtiti voditelje vstaje v Jaci.

Berenguer je uverjen, da bo proces proti njemu izpričal njegovo nedolžnost.

— Ves syet ve — je dejal, — da nisem storil ničesar drugega kot vršil edino svoje dolžnosti, ko sem bil ministrski predsednik. — Je dejal. — Popolnoma napačna je trditve, da sem pozval generalnega kapitana mesta Saragosse, naj pospeši usmrčenje vstašev Galana in Hernandezza. Moja vest je popolnoma čista.

VSTAŠI V PASTI

TEGUCIGALPA, Honduras, 1. maja. — Načelnik generalnega štaba, general Salvador Cisneros je rekel, da se bodo morali vstaji v severnem delu Hondurasa boriti, pa če se bodo hoteli ali ne.

Zvezne čete so jih spravile pri mestu Santa Rosa v past, kjer jim na kače drugega kot boriti se, ali se pa izročiti na milost in nemilost svojemu nasprotniku.

FORD JE KUPIL DOM V ANGLIJI

CHELMSFORD, Anglija, 1. maja. — Znan ameriški izdelovalec avtomobilov, Henry Ford, je kupil v bližini Boreham House, staro poslopje, ki je bilo zgrajeno v osemnajstem stoletju. Ford bo dal hišo nekoliko preurediti, ter bo prebival v nji svoje počitnice.

Napisi se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

PREDSEDNIŠKE VOLITVE NA FRANCOSKEM

Volitve se bodo vršile dne 13. maja. — Briand, Doumer in Painleve najmočnejši kandidati.

PARIZ, Francija, 1. maja. — Francija se pripravlja za izvolitev svojega predsednika. Volitve se bodo vršile dne 13. maja.

Število kandidatov se je skrčilo na nekako ducat. Izključeno ni, da se bodo morala vršiti številna glasovanja, predno bo mogoče najti potrebno število glasov v poslanski zbornici ter v senatu. Kot znano, se zbornici sestanejo ter zborujeta na imenovan dan skupno, da se dogovorita kdo bo izvoljen.

Predsednik Doumer, predsednik senata, je nastopil že leta 1906 kot kandidat, a je bil poražen z veliko večino glasov.

Paul Painleve, učenjak med francoskimi politiki ter zunanji minister pod Briandom, ima najboljše prilike, da bo izvoljen.

Vpoveč pride tudi Briand, sedanjí minister za zunanje zadeve. Briand je najmočnejši izmed kandidatov. Izjavil je baje, da bo sprejel ponudeno mu mesto.

Četrti kandidat, vreden vpoštevanja, je Ferdinand Bouisson, predsednik zbornice. Če bi levica zmaga la, bi imel Bouisson največ prilike, da postane predsednik.

Prejšnji predsednik ter ministrski predsednik Poincare podpira kandidaturu senatorja Lebruna, ki prihaja kot on, iz Lorenške.

Tudi izvolitvi sedanjega justičnega ministra ni nobenega ugovora.

ZOPETNI NEMIRI NA KITAJSKEM

Iz dveh provinc so dospe la poročila o vstaškem gibanju. — Nanking skuša omiliti položaj.

KANTON, Kitajska, 1. maja. — Kanton, glavno mesto province Kwangtung, je bilo danes v skrbeh radi poročil, da je izbruhnila vstaja v provinci Kwangsi.

Kitajske oblasti izjavljajo sicer, da so ti stanhovi neutemeljeni, da pa je sklenila vlada inozemsko naselbino Samin ob Pearl-reki ojačiti. Vseled tega je prekinila ves promet s kitajskim delom mesta.

Poročila pravijo, da se skušajo vstaji pohstiti provincijalne kontrole.

Vojški governor Kantona, je prevzel vlado ter ima namen združiti močne oddelke za zatrtje vstaje.

NANKING, Kitajska, 1. maja. — Uradniki nacionalistične vlade ne pripisujejo nikake vrjetnosti poročilom, da je izbruhnila vstaja v raznih delih dežele.

Vse te govorice so baje nastale, ker se bo v kratkem sestal narodni ljudski kongres, ki bo odločal o bodočem ustroju narodne vlade.

EKSPLOZIJA V TOVARNI ZA BARVE

EAST PROVIDENCE, R. I., 1. maja. — V tovarni Industrial Dyestuff Company sta nastali dve eksploziji, kakor je izbruhnil požar ter uničil poslopje do tdi. Poškodovan ni bil nihče.

EKSPLOZIJA V RIO DE JANEIRO

Za časa eksplozije je bilo v poslopju nad štiri sto oseb. — Vzrok eksplozije še ni znan.

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 1. maja. — Clani požarne brambe in policisti so danes preiskovali razvaline mornariškega laboratorija, kjer se je završila strašna eksplozija.

V obeh poslopih so našli dozdaj 45 oseb in nekako 70 ranjenih.

V poslopih je bilo ob času zaposlenih nekako 400 ljudi.

Prejšnja poročila so cenila števila mrtvih od 15 do 200 ljudi.

Eksplozija se je završila v prostorih za torpede. Vzrok eksplozije ni še znan.

Bolnica v Nicheroy je bila kmalu napolnjena z ranjenici. Ostale so morali prevesti v Rio de Janeiro.

Mornariško ministrstvo je danes zvečer izjavilo, da je nemogoče natančno navesti števila ranjenih in mrtvih.

Vrši se obširna preiskava glede vzroka eksplozije.

NAD TRISTO ŽRTEV POTRESA

Potres v Transkavkaziji je povzročil večjo škodo kot se je sprva domnevalo. — Vlada je pri-spevala milijon dolarjev za prvo pomoč.

MOSKVA, Sovjetska Unija, 30. aprila. — Potres, ki se je pojavil v sovjetski republiki Transkavkaziji, je zahteval tristo dvaindevetdeset človeških žrtev. Nakiševan in okoli ca v Transkavkaziji sta popolnoma uničena.

Dvesto oseb je bilo usmrčenih, nad dvesto pa ranjenih v okraju Gerussy. Mesto Zangezur je popolnoma uničeno. Razen gospodarskih poslopij je bilo uničene dosti goveje živine.

Močan potres se je pojavil tudi v Tiflisu in Erivanu, toda škode ni povzročil posebne.

Vlada je dala za prvo pomoč milijon dolarjev.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je zanesljivo varno in zato koristno za vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Pri nas naloženi zneski prinašajo obresti po 4% že s prvim dnev vsakega meseca.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljenecv točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na izdanih potrdilih. Naslovljenec prejme torej denar doma, brez zamud, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljenecv in sigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravičnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju naraščanja pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji v stari domovini.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone BARclay 7-0380 ali 0381

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENE PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Dodatni bres podpisani in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3875

EVROPSKI DELOVNI TRG

Na nemškem delovnem trgu se položaj razvija skrajno neugodno. Današnja depresija se sploh ne da primerjati s prešnjimi leti, ker je celo v sibirski zimi leta 1928/9. bilo v Nemčiji mnogo manj brezposelnih kakor v pravkar minuli zimi, ko so jih v februarju našli pet milijonov. 90% brezposelnih je podpirala država, in sicer kakih 2 in pol milijona z zavarovalnicami proti brezposelnosti, dva milijona delavcev sta pomagali vzdrževati "Krisenfuersorge" in "Oeffentliche Fuersorge". Če bi se delovni čas skrajšal na 40 ur, bi lahko kakšnih milijon delavcev zopet dobilo delo, dasi bo skrajšanje delovnega časa občutno prizadelo že zaposlene delavce in nameščence. Vzlic temu se nemške strokovne zveze zavzemajo za skrajšanje, podarjajoč potrebno solidarnosti zaposlenih delavcev z brezposelnimi.

Prav tako ogromni obseg je zavzela kriza v Angliji. Ker je tu za tretjino manj delavstva nego v Nemčiji, je za Anglijo 2 milijona brezposelnih že zelo težko breme. Izmed 12 milijonov, ki so zavarovani zoper brezposelnost, je bilo ob koncu januarja 2.6 milijona brezposelnih in kratkoročno zaposlenih: to pomeni, da je prizadetih 21.5% zavarovancev. Tempo s katerim gospodarska kriza izpodkopa delovni trg, se kaže že v tem, da bo kmalu število brezposelnih v Angliji dvakrat tako visoko kot je bilo lani.

Kriza delovnega trga je pridrila tudi v Francijo, ki je bila doslej še najmanj prizadeta. Uradna statistika brezposelnih nam kaže krizo samo delno, ker so naprej začeli odpustiti inozemske delavce. V primeri z razmerami v Nemčiji in Angliji pa se brezposelnost v Franciji dosedaj še ni dvignila kdo ve kako visoko, ker je struktura francoskega gospodarstva za take krize odpornejša. Vzlic temu ima francoska vlada že zdaj hude poveljave kako bi rešila vprašanje podpore brezposelnim. V novem zakonu o socialnem zavarovanju ni določbe o podpori v primeru brezposelnosti. Prefekt departamenta Seine pa je nedavno sam odredil, da brezposelni dobivajo iz državne blagajne osem frankov na dan, a le tedaj če so dani izvestni pogoji. Rodbinska doklada k tej podpori znaša za neprekrbljene otroke nad 16 let 4 franke dnevno, pod 16 let 2.50 fr., za ostale rodbinske člane 2.50 fr., vendar skupna podpora ne sme znašati več kot 18 frankov na dan.

Ta odredba seineskega prefekta pričuje, da začenja tudi Francija segati po državnem podpiranju brezposelnih; torej po sredstvu, ki ga doslej ni poznala. Razmišljajo celo že o tem, da svoje socialno zavarovanje razširijo tudi na brezposelnost.

NEHAJTE!
Ne praskajte
Rabite ESKO

No praskajte izpuščaja ali srbeče kože. To se poveča draženje. Soveja's ESKO da pomirilo, zdravilno pomoč. Zanesljiva 50 let. Esi lekarnarjih. Vsevece ZASTONJ. Pilsite W. F. Severn Co. Cedar Rapids, Ia. Rabite Severn's Skin Soap za prijetno kožo. 11

SEVERN'S ESKO

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE SO RAZPRODANE

Sprejemamo pa članarino za bodoče leto. Članarina znaša \$1.—

Člani dobe potem knjige po pošti naravnost iz Ljubljane.

Uprava "G. N."

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda v Ameriki! — Naročajte ga!

MORILEC KUERTEN IN PRIČE

Tretje nadaljevanje procesa proti Kuertenu je bilo zopetno javno. Sodišče se je bavilo tudi s Kuertenovo "polemiko" s časniki. — Morilca so konfrontirali z morilskim orožjem.

DUESSELDORF, Nemčija, 16. aprila. — Tretje nadaljevanje procesa proti Kuertenu je bilo zopet javno. Predsednik Rose je povabil v dvorano enajst prič, ki so morale vse prisesti. Nato se je obrnil k obtoženci in rekel: — Glede na vaše včerajšnje izpovedi, ko ste nam orisali zločine in pri tem niste ostali čisto hladnokrvni, vas vprašam, če ste se svojih zločinov kesaali?

Kuerten je odvrnil: — Lahko vas zagotovim, da sem sočustvoval ne le z odraslimi, ampak še prav posebno z otroki. Zdal pa sem se do cela iztreznil. Listi me imenujejo komedianta. Prosim pa, da mi dovolite ugotovitev, da nisem ravno dušen, čeprav mirno opisujem, kar se je zgodilo. Potrudil sem se, kolikor je bilo v mojih močeh, da opišem vse na razumljiv način. Če govorim tukaj tako mirno, mi ne more nihče očitati, da glumim svojo vlogo. Svoje zločine globoko obžalujem. Predsednik mu je tu segel v besedo: — Zdal obžalujete, ampak kajtak?

Kuerten je odgovoril: — Takrat jih nisem.

Nato je bil zaslišani sodnik zdravnik dr. Klempel, ki je prečital svoje poročilo o umoru Kleinove 1913. Sledilo je zasliševanje kriminalnih uradnikov, ki so orisali svoje vtise na mestu zločina. Ponjava na postelji, kjer je ležala žrtev s prerazanim vratom, je bila vsa krvava.

Mati nesrečnega dekleta ni prišla osebno k zaslišanju. Prosila je sodišče, naj da namestu nji besedo njenemu pisnu, ker se ne želi razburjati z miklimi na nesrečni konec otroka.

Veliko zanimanje je zbudila izpoved duesseldorfskega kriminalnega svetnika Momberga, ki je opisal, kako je oblast aretirala vampirja.

Prvo izjavo je Kuerten dikiral naravnost v pisalni stroj. Govoril je naglo in se ni ustavljal. To izpoved je izpopolnil zaradi verjetnosti še s podrobnostmi. Momberg je navedel še nekatere indicije, ki po njegovi sodbi podpirajo Kuertenove navedbe.

Zelo zanimive so bile izjave, ki jih je dala zaslišana 30-letna Berta Schuhmacher. Nekoč zvečer jo je domov grede ogovoril neznan moški. Danes vidi, da je bil to Kurten. Moški je z njo začel razgovor o duesseldorfskih zločinih. Govorila sta tudi o slabomnem Stausbergu, ki se je nekaj časa izdajal za skrivnostnega morilca. Dejala je Kuertenu, da je to početje grozno, on pa jo je zavrnil z besedami: — Stausberg pač ne pride v poštev kot morilec. Najbrž gre za politične zločine. Sicer pa pride še vse groznejše.

Na predsednikov vprašanje, če pozna to žensko, je obtoženec izjavil, da mu je neznana. Kljub temu pa je ostala Schuhmacherjeva pri svoji izpovedi.

Sodišče je zaslišalo tudi trgovca Schwarzja, ki je pri njem kupil Kuerten nož in škarje. Schwarz mu je orodje tudi brusil. Ko je vodja procesa pokazal Kuertenu srebrno svetiljkajčo se škarje, je nastal trenutek splošne napetosti. Kuerten je ogledal škarje, premeril, kako so dolge, si ogledal njih barvo in ko je ugotovil, da so ukrivljene, je stvarno odvrnil: — Da, to bodo tiste škarje. Enkrat, dvakrat, trikrat, šestkrat je povedal, kako je srečaval in naskakoval svoje žrtve. Pri opisovanju nadaljnjih činov pa se je omejil na stereotipno frazo: — Bilo je kakor zadnjak.

Po zaslišanju se nekaterih manj važnih prič je odgodil predsednik obravnavo na naslednji dan.

ŽRTVE ČEHOSLOVAŠKEGA LETALSTVA

Čehoslovaško vojaško in civilno letalstvo je sicer še mlado, toda razvilo in izpolnilo se je že tako, da se mlada država v tem pogledu lahko primerja z večino večjih, bogatejših in starejših držav. Vsak napredek pa zahteva žrtve, kar velja še posebno za letalstvo. Dolga je vrsta onih neustrašnih pionirjev zračnega prometa, ki so plačali svojo požrtvovalnost in hrabrost z življenjem. Razmeroma največ žrtve je doprineslo zadnja leta na žrtvenik napredka čehoslovaško letalstvo. To je na eni strani dokaz, da gre razvoj letalstva na čehoslovaškem zelo naglo, na drugi strani pa, da ima bratska država mnogo pogumnih sinov, ki so vedno pripravljeni položiti življenje za njen napredek.

Čehoslovaški listi priobčujejo seznam žrtve, ki jih je zahtevalo vojaško in civilno letalstvo po vojni. Vseh žrtve je 171. Med njimi so večinoma vojaški piloti in pa najbolj civilni letalci. Na prvi pogled bi človek mislil, da so te žrtve pretežke, toda pomisliti moramo, da zahtevajo še več žrtve avtomobilske in železniške nesreče.

ANGLEŠKO - NEMŠKI ZAKONI

Iz severne Anglije se je prošle dni vrnilo v Nemčijo šest nemških žen, ki so se omožile za časa evazeziške okupacije Porenja z angleškimi vojakmi in so po izpraznitvi zasedenih krajev odšle z njimi v njih domovino. Žene so večinoma iz Kelmorejane, samo ena je iz Berlina. Vse so se omožile v času, ko je bilo nemško ozemlje zasedeno od angleško-francoske vojske.

Nemke so se sestale v New Castleu in Tynnesu ter so se skupno oddaljale v domovino. Eha izmed njih je vžela v Nemčijo tudi svojega otroka. Mož jo je zamlan pregovarjal, naj ostane pri njem. Pri vseh ženskah je domotožje poglavitni vzrok povratka v domovino.

Dopisi.

Forest City, Pa.

To pot pa moram poročati zelo žalostno novico o nesreči, ki je zadela našo naselbino.

Dne 20. aprila sta se smrtno ponesrečila v rovu pri delu dva naša rojaka v najlepši mladeniški dobi v starosti trindvajset oziroma štirindvajset let. Bila sta vseskozi prijatelja in vedno skupaj od zunaj in pri delu. Usoda je hotela, da sta tudi umrla skupno. Usodepolnega dne je padla na nju plast skale in ju na mestu ubila. Bila sta Frank Logar in Frank Semrov. Skupni pogreb se je vršil 23. aprila ob obilni adevleži članov društva sv. Jožefa, K. S. K. J. in "Zvezda", S. N. P. J., katerih član sta bila in veliko drugega občinstva. Oba zapuščata matere vdove ter več bratov in sester. S prizadetima družinama čeka naselbina sočustvuje ter jim izrekamo globoke sožalje.

Pa to ni bilo vse. Poleg naših rojakov je ravno tisto popoldne umrl v bolnišnici mladenič Joseph Jones, ki se je ponesrečil v ravno tistem rovu, ravno tistega dne dopoldan, tako da je bil ta dan res žalosten za Forest City.

Koncert Banovec-Šubelj se je vršil v nedeljo 26. aprila in je izpadel zelo sijajno.

Občinstvo je bilo zelo navdušeno in jima je po vsaki pesmi burno ploskalo, tako da sta morala več pesmi ponoviti.

Naselbina je pevcema zelo hvaležna za koncert. Poročevala.

Girard, O.

Čenjenemu občinstvu naznanjam, da bo naša slovenska godba priredila prvi pomladanski koncert v sosednji naselbini Bessemer, Pa., na dan 16. maja ob 8. uri zvečer. Godba bo podala ta večer jako bogat program, ki bo obsegal poleg težjih skladb, tudi slovenske in hrvaške točke. Da se ta koncert vrši, gre vsa zasluga našim požrtvovalnim rojakom v Bessemer, Mr. Smečilu, Mr. Sankoviču, Mr. Jevnikarju in naši požrtvovalni mamici Mrs. Mary Smečič, ki se jako trudi za kulturne prireditve, čeravno se nahaja že v častiljivi starosti 70. let. Pozabiti tudi ne smem predsednika društva Krim, št. 97 S. N. P. J. Mr. Slapničarja in njegove hčerke. Vsi ti rojaki se trudijo, da bo koncert uspel kar najbolj mogoče. Resnica je, da je jako težko za kulturne prireditve v današnjih razmerah. Naselbina Bessemer je bila jako prizadeta v tej krizi. Sedaj se je začelo nekoliko bolje delati, a vendar še ni obrat v normalnem teku.

Naša godba se trudi, da bo podala narodu ta koncert, da bo zadovoljstvo za vse. Po koncertu bo tudi ples, za katerega bo igral izvrsten orkester, tako da se bo vse vrtilo, staro in mlado.

Naša godba vljudno vabi cenjeno občinstvo iz Bessemer-a in okolice, da se udeležijo koncerta. Ne bo vam žal.

Vstopnina je samo 50c. Obenem tudi omenim, da bo društvo "Krim", št. 97 S. N. P. J. priredilo piknik v korist društva in bo tudi naša godba sodelovala na pikniku. Datum še ni določen.

Končno naj še omenim, da se koncert vrši v Wolf's dvorani, ki vam je že znana vsem.

John Dolcic, član godbe.

RAZLASTITEV IZUMITELJEV V RUSIJI

Moskovska vlada je izdala dekret, ki formalno sicer še priznava patentno varstvo za tehnične izume, praktično ga pa odpravlja. To velja tako za domače kakor za tuje patente.

Kar se tiče domačih izumiteljev, velja zanje, da morajo izkoristiti svoj patent v teku treh let v fabričnem potu kot zasebni podjetnik. To bi bilo prenevarno. Praktično pride za sovjetske državljane v poštev le druga oblika izumiteljske pravice, ki jo uvaža dekret in ki — ni dejansko nobena pravica. Za svoj izum dobi tako zvano avtorsko spricevalo. Toda izum lahko izkoristi tako država kakor tudi interesirane sovjetske zadruge, izumitelj dobi — če na to reflektira, — le neko odškodnino, ki v dekretu ni konkretno določena in ki ima večinoma obliko raznih ugodnosti glede stanovanja, uprabe pri delu itd.

Kar se tiče uporabe izumov v tujih državah, velja zanj naslednja kazenskoopravna določba: Kdor preda v Sovjetski uniji ali po sovjetskem državljanu napravljen izum inozemstvu v izkoriščanje brez dovoljenja sovjetske oblasti, se kaznuje z ječo do 10 let!

Končno določa dekret za tuje izume med drugim naslednje: — Patentno varstvo v Sovjetski uniji velja zanje samo 15 let, a to le v primeru, da se izum industrialno izkoristi v teku treh let za zasebno izkoriščanje v Sovjetski uniji pa je treba imeti seveda državno koncesijo. V ostalem pa se za državo vsaj izumi, — in sicer tudi inozemski, lahko vsak čas — razlastijo.

SOVJETSKI POSLANIK — ROMAR

Turški list "Milli Jul" poroča, da je sovjetski poslanik v Hedžasu (v Arabiji) s posebnim dovoljenjem diktatorja Stalina nastopil romanje v mohamedanski Rim, v Meko. "Pobožni" romar je sicer v svojem življenju velik brezbožnik, kakor je sedaj to v sovjetski Rusiji moderno, tako mimogrede in na oči je pa tudi mohamedanec in ker je mohamedanec, ga smatra sovjetska vlada za najbolj pripravnega moža, da naščuje mohamedanske Arabce proti Angležem in tako oslabi angleško gospodarstvo ob Rdečem morju. Odkar se namreč Rusom niso posrečili njihovi poskusi, da bi dobili odločen upliv v Afganistanu in si preko te dežele osigurali prodiranje v Indijo, so se vrgli z vso silo na "kraljevino" Hedžas, da tam izpodrivajo upliv in moč Anglije. Mohamedanski Arabci pa o Rusiji niso hoteli nič slišati, ker je dala sovjetska vlada vse mošče v Rusiji zapreti, na tisoče mohamedancev pa so sovjeti zaprli.

Sedaj pa so dovolili ruskemu zastopniku Tiunakulovu v Hedžasu, da roma v Meko kot pravoveren musliman, da potolaži razjane mohamedanske Arabce in jih pridobi za Rusijo.

Peter Zgaga

Popivanje in pijanost povzročata revščino — pravijo suhači. Jaz pa pravim, da ni res. Če bi popivanje in pijanost povzročala revščino, bi morali butelgarji beračiti, tako si pa kupijo milijone.

Trgovinski tajnik Lamont je rekel v Philadelphiji, da čas celirane, vsakovrstne rane, tudi gospodarske. Poglavitna stvar je zaenkrat, da celitev ne bo prišla prapozno.

Včeraj je bil prvi maj, delavski praznik.

Delavstvo v Ameriki in drugo po svetu je imelo presneto malo prilike in povoda za praznovanje.

Po mestih bi se morale vršiti žalne demonstracije, ne pa prazniški sprevedi.

— Kdo pa je tista stara grda baba, ki te je tako čudno osvrnila s pogledom? — je vprašal rojak jakša.

— Tisto je moja žena — se je glasil odgovor.

— Nikar mi ne zameri! — se je izgovarjal prvi. — Oh, da sem te mogel kaj takega vprašati. Jaz sem pa res najbolj neumen človek na svetu.

— Ne rečem, prijatelj da si kdove kako pameten, toda najbolj neumen človek na svetu sem jaz, ker sem jo vzel.

Par mesecev po poroki je ona pri jdi bitko zaihtela.

— Kaj ti je, draga moja? — jo je vprašal presenečen.

— Oh, zdaj pa vem, da me ni maš več rad.

— Kdo pravi da te nimam rad? Ravno tako rad te imam kot sem te imel pred poroko, ali pa še bolj.

— Ah, saj ni res.

— Seveda je res.

— Pravim, da ne. Ko sem ti prve dni po poroki spekla pečenko, si vedno vzel manjši kos, meni si pa dal večjega. Zdal je pa ravno nasprotno. Zdal ti vzameš večji kos, meni pa daš manjšega.

On se je veselo zasmel.

— Ja, to pa res. Toda pomisliti moraš, da takoj po poroki nisi znal pečenke peči in je bila skoro neuzitna. Zdal si se pa naučila izborni peči, in ni vrag, da bi si zase ne pridržal večjega kosa.

— Kaj pa je to — tista debela knjiga?

— Tu vpisujem vso svojo vinski zalogo, in kakovost vin.

— Torej krsne bukve... — je rekel rojak.

— Ah, Marička, mislila sem, da že davno spite, pa vidim, da čitate v postelji. In kar dve sveči vam gorita.

— Gospa, sveča je samo ena, prevezala sem jo čez pol.

— Kdo je vladal v Rusiji za Napoleona? — je vprašal učitelj.

— Hud mraz, gospod učitelj.

Prodajalec je imel v izložbenem oknu razstavljene tri košarice jaje. Na prvi košarici je bilo zapisano: Ducat po enaintrideset centov.

Na drugi: Ducat po enaindvajset centov. Na tretji pa: Ducat po enajst centov.

Na vprašanje, zakaj je taka razlika med cenami, je odvrnil: — V prvi košari so samo sveža jaja. V drugi košari je med svežimi kakor pokvarjeno, dočim je v tretji košarici med pokvarjenimi kakor sveže.

— Gospodična, ali veste, kaj se mi je ponoči sanjalo? — je vprašal zaljubljenec mlado krasotico.

— Ne ne vem — je odvrnila.

— Sanjalo se mi je, da me ljubiš? Kaj naj to pomeni?

— To pomeni — je odvrnila — da se vam je sanjalo.

Special Interest Accounts

Vsak, kdor se nima vloge pri nas je vabljen, da se pridruži mnogoštevilnim našim vlagateljem, ker pri nas je denar VARNO naložen in ga zamo-re vsak vlagatelj dvigniti vsaki čas, brez vsake odpovedi, kar je v gotovih slučajih velike važnosti.

Vloge obrestujemo po 4%

in obresti teko od vsakega prvega v mesecu naprej in se pripisujejo h glavnici vsakega 1. januarja in julija.

Sakser State Bank

DEPOSITORY OF THE STATE OF NEW YORK
22 COULSTON STREET NEW YORK, N. Y.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MILAN PUGELJ:

PRI ŠEFU

Šef plaše. Njegova soba ima dve okni in skozi obe sije spomladansko sonce. Na tleh se svetijo široke lise in po žarkih pleše svetel prah. Na steni nad omaro knjig se giblje medena in bleščeča ploča nihala, ki jo mame ura tiho in diskretno. Na visokem cilindru, ki je povezan na obehalo tik vrat, sedi debela in kovinastomodra muha. Nekaj časa je brežala po sobi, zdaj počiva in si mane zadnji dve nogi.

Nekdo potrka.

— Naprej!

Vstopi ponižno sluga Kociper.

— Kaj pa vi? — ga ogovori šef. Palič drži na hrbtni in se obrne proti njemu. Sluga je šepast. Ena noga ima krajšo in sicer levo. Prišepa blže.

— Prišel sem, gospod šef, o, gospod šef, da bi razlila čezmo svojo milost, čezmo, čez ubogo in nevedno stvar, navredno, da se ozro vanjo vaše prejasne oči, navredno, da bi izvolili obrisati vanjo... milostno... svoje... čevlje.

Kociper čuti mokroto v nosu in zaporedoma smrka. Oči ima zalte solzami.

— Jaz, o nesrečna stvar, ki sam nisem imel s čim živeti, sem šel in se zamešal med ženske in te so za nas kakor limonice za neumne ptiče. Primes se takoj, ko pa hočeš sfrčati, ne moreš več. Če bolj opletas, bolj si zavozlan. Eno roko sem ji dal, ko sem se je pa otepal z drugo, je ujeta še tisto in takrat je bilo izgubljeno. No, pa se še ne more reči: Zdal pa je, kar je bil! Ne! ne more se! Ali v ženski je nekaj vražjega, nekaj takega, kakor bi nas sam satan dražil. Prede, prede o-koli nas, dela nedolžne oči, a mi, čip! smo naenkrat tam... kakor bi rekel — za turškim grčem.

— Kaj pa hočete? Kociper, vi ste spet, vi ste —!

— Ne, gospod šef, samo te besede me Bog varuj, z vaših ust me je Bog varuj in svet pomočnica Marija! Hm, nerodno je. To se pravi: rekla je, da bo imela z menoj otroka! O, satan je tega kriv.

Kociper silno smrka in sloze mu kapljejo na sršete brke.

— Satan je krivi Večer, spomlad, vino, hosta — takaj je satan doma. Mislite, da bi jo bil vzel, če bi ne bil tako pošten kakor sem? Ne nikoli ne! Pustil bi jo bil, kar tako pljunil v stran: fej te bodi! A mislil sem: Vidiš, oče boš, otrok je tvoja kri in tako naprej. Še žival ima rada mladice. O, pitju pelikanu pravijo, da kaj samega sebe naključje, pa jim da pitju svojo kri. Vzel sem jo... vse po katoliško, kakor sveta vera uči.

— Kociper, vi ste spet, vi ste spet —!

— Ne, ne, ne! — O gospod šef, samo tega ne recite! To je moje pogubljenje, moja smrt, če silim iz vaših ust. No, pogledite! Vzel sem na rame jarem svetega zakona. Bo že Bog pomagal, sem rekel. Saj skrbim tudi za ročico na polju! In zdaj in zdaj, o gospod šef, večna čast in slava nebeskemu očetu! — obsopal me je z blagoslovom. Po poroki prvi otrok, prvo leto drugi otrok, drugo leto tretji in tako do danes. Oženjem sem pa že šesto leto. Lani sem rekel: — Žefka, sem stopi, na koleno mi sedi, lepo se objemiva in poljubiva! — Vse sem ji razodel, kakor sem bil iztuhla. Zdal pa nič več ne, nobenega otroka več v hišo, konec naj bo! Ona je pokala in tudi meni se je storilo inako, pa sva oba jokala. Tak adijo, lepo zakonsko življenje! Vse gre vragu v grlo!

Kociper prestopi na kratko nogo.

— Gospod šef ne bi povedal naprej, če bi ne bil tako odkritosrčen. A pri meni velja to-le, geslo. Resnica nad vse!

Silno se udari trkrat s pestjo po prsih. Bobni kakor po sodu.

— Lani ne poznam! Kar je tu znotraj v teh mojih prsih to je tudi na jeziku! Vse bom povedal, poštenje je prvo, skrivati ne nam. Sklenila sva z ženo in jokala sva se. Kako ne? Prej mož in žena, zdaj ne to in ne ono. Pa sva šla za veliko noč k spovedi in oba sva izvedela isto. Kako pa kaj živis? Tako in tako! Kaj pa to, kaj po ono? Še tako, ko ni vedno treba, govorim samo sveto resnico, nikar se pri spovedi. Povedal sem vse — po duši. Kaj, kaj? so rohneli duhovni oči. In kar napilnjeno so bili in rdeči, da sem se bajzanje. Še mrtvoud jih bo, še mrtvoud sem si mislil in strašansko sem jih tolažil. Saj bom, saj bom, kakor rečete, tako bom živeli! O, sveta nebesa, da bi bil zavoljo mene, grešnika, duhovnega očeta, mrtvoud, to bi bila ragata! Samo zaradi tega sem obljubil. No vidite, gospod šef, imejte srce, pokažite ga revežem!

— Kociper, vi ste spet —!

— Gospod, gospod, izkažite mi svojo milost, ne recite tega! Šesto leto sem oženjen in sedmič bomo krstili. O, kako jaz ljubim svoje otročice, kako skrbim zanje, samo jesti jim nam kaj dati. Ona, moja žena, pere, pere, ves dan pere. Če pogledam ponoči izpod odeje, ona pere, če se jutraj prebudim, ona pere. Roke si je že premenjala — res, o kako res, gospod. Jaz to gledam in mi solze silijo v oči. Kako trpi, kako se suši, a druge, gospod, v atlasu in svilu z moškimi na zabavo. Takrat vem, kaj je to, socialist! Jaz sem socialist, gospod, še več!

Prestopi na dolgo nogo in se udari po prsih.

— A tudi Boga ne zapustim. Tu di on ima srce za reveže, kakor je to zapisano.

— Kociper, kakšni pa ste? Kaj boste tako delali? Vi ste spet —

— Gospod šef, po smrti se vse izravna. Berač bo kakor bogataš in bogataš bo kakor berač. Takrat ne pojde zato, koliko si imel, ampak kako si ravnal s tistim, kar si imel. Pošteno, poredno, gospod, pošteno, to je moja čast! Malo je bilo, potrošil sem za najpotrebnejše. A drugi so imeli veliko in so potrošili za nič. Revežem nisem dal ničesar, ker nisem imel sam ničesar. Če pa sem imel steklenice žganja, pa je šel mimo mene žejen človek, sem rekel: na, požri, pogrelo te bo, kakor pogreje mene! Mi, reveži bomo tam kralji, oni, bogataši, bodo tam reveži. Mi, krone na glavah in zlate plašče krog ram, oni peklenški ogenj o-koli bedi! Grem po cesti tako, lačen sem, ne upam si domov, ker zija doma šest lačnih kljunov, vidim žensko v atlasu, vso dišečo in šumečo in pregrešno, pa si mislim: pekla se boš, to se boš žgala in pekla.

Peklenški ogenj ti bo lizal bedra Kociper prestopi na kratko nogo.

— Še eno, gospod šef, še majhno potrpljenje, ne glejte grdo! Veste, človek je oče, kaj ne, pa ti pride domov in doma šest otrok in vsi lačni, lačni. Oče, oče, oče, kličejo, a to pomeni: Kruha, kruha, kruha! Groza je na svetu, a gospod, o, in koliko je je! Tak majhen lačen otrok, ki še ne zna govoriti, ki samo vije roke, pač! obraz in joče, je strahota. Če bi ga mogel nasiliti s kazalcem ali s palcem, pa bi vzel škarje in ga odtrigel. Samo, da bi se ne pačil in jokal, samo da bi imel mirno vest: ni lačen, šit je!

— Gospod šef, odprite svoje milostno srce, zvišajte mi mesečno plačo, za deset kron mi jo zvišajte. Bogu izkažete dobroto, če jo storite meni. Šest otrok, sedmi na potu! Bolehna žena, ki pere, pere, pere! In jaz pohabljen revež, ki imam eno nogo prekratko — pogledjte nas, premislite nas, usmilite se! Ali naj pripeljem pred vas moje otročice, vseh pet in najmlajšega? In vsi naj povzdignejo ročice in zakličejo: Prosimo milost, in tudi najmlajši uboječ Franek? Plosim, plosim, plosim? — Kaj se pozna cesarju deset kron na mesec, a meni, o vsega vredni in milostni gospod, a meni kakor bi mi dal česar svoje cesarstvo!

— Vi ste spet pijani kot kanoni!

— Gospod šef, naj oglešim, naj onemim, samo da ne silim te stranske besede iz vaših ust. Nisem, nisem, nisem! Jaz sem plah, ubog, nesrečen človek, brez poguma! — Škrica — vrag me udari po ustih za to besedo! — gospoda, gospoda se bojim, slehernega! Pogum je ubit v nas kakor v prsih. O, poznam samega sebe in da bi lahko stopil pred vas in da bi lahko to povedal, kar sem mislil, in da bi vas lahko poprosil, zato sem si kupil devet kozarčkov. Ne žganja, poguma sem si kupil. O, mi smo brez pravice, ne upamo se pred obličje gospode, groza nas je. Če bi ne bil pil, ne bi bil zdaj, tukaj.

Kociper se močno toče po prsih.

— Če sem trezen, ne morem s tožbo na dan. Tu, tu, tu, tu v prsih jo nosim, nihče je ne vidi, nihče ne pozna. Fonosem sem, imam svojo čast. Hudo mi je, življenje me tare, a ne rečem, ne prenesem, da bi pokazal nase in povedal: glejte me, jaz sem revež! Gospod, ako nimam ničesar, eno imam: svoj ponos, svoj ponos in čast!

In te ne dam, za nič je ne dam! Gorje mu, ki bi se je hotel dotakniti!

Prestopi na dolgo nogo in popolnoma izpremeni glas: — Za deset kron povisajte, izkažite svoje milostno srce, usmilite se revčka!

— Vi ste pijane! Prvega vas odslovimo!

Kociper prestopi dvakrat. Zravna glavo, potem jo povesti postrani globoko na eni. Naglo smeta in solze mu kapljejo v aršete brke. Ko se obrne, se opote in se ulame na kljuko. Nerodno in s ropotom odpre, zapre in se upogne na hrbet.

NEMCI IN BOLJŠEVIKI

V aprilski številki berlinskega časopisa "Sozialistische Monatshefte" je izšel zanimiv članek Julija Kallskega: "Die deutsch-bolschewistische Politik", ki proučuje, kako trezno presojajo nemški socijalistični intelektuali politično vzevo med nacionalističnim Berlinom in boljševiško Moskvo. Iz članka pomembno nekatere važnejše misli in izdatve.

Uvodoma omenja p'ec marto vo potovanje nemških industrijalcev v Moskvo in njih slavošpeve sijajnemu sprejemu, ki so jim ga pripravili boljševiki. Ob tej priliki je bilo dogovorjeno, da sovjetska Rusija naroči pri nemški industriji za 300 milijonov mark raznega blaga, kar naj bi znatno ublažilo brezposelnost med nemškimi delavstvom. Toda v penete vino navdušenja za boljševiško Moskvo je kmalu kani-lo par kapljic vode. Pokazalo se je, da Rusija ne more takoj plačati več kot 20 odst. za ostalo pa predlaga plačilne roke, ki so ponekod dolgi dve leti in pol. Potemtakem bi morala ta naročila financirati Nemčija sama. Toda nemški industrijalci si ne upajo prevzeti naročil svojih boljševiških prijateljev in najeti gojila, dokler ne prevzame država jamstvo za 70 odst. Industrijski baroni, ki se sicer tolikanj bore zopet vmešavanje države v industrijske zadeve, v tem primeru ne morejo nikamor, če jih država ne podpre z gradnjami. Celotni riziko nemške industrije na tekočih kreditih v kupčijah z Rusijo cenijo že zdaj na več kot 600 milijonov mark; država sama je že ob koncu lanskega leta jamčila za okroglo 300 milijonov mark. S stotinami milijonov, ki jih je Nemčija zabila v boljševiško gospodarstvo, so se nemškemu gospodarstvu odtegnila ogromna sredstva.

Jasno je, da tega ni mogoče razložiti zgolj z gospodarskimi razlogi. Gotovo je, da pri tem v veliki meri odločujejo zunanje-politični interesi. Od Ludendorffa, ki je preko Nemčije spravil Lenina v Rusijo, pa

do zahteve nemških industrijalcev, da država jamči za naročila iz Moskve, vodi direktna črta.

Od leta 1917 do danes je Nemčija ogromno storila za boljševiški režim v Rusiji. Danes v Nemčiji ekotaj ni lista, ki bi povedal po resnici in pravici, kaj se dogaja v Rusiji. Res, da izide vsak teden kak članek v listih ali celo večji spis z naslovom: "Resnica o Rusiji", toda ta resnica je vedno samo takšna, kakor jo najraje slišijo v Nemčiji. Od leta 1917 je ruski boljševizem stalno upanje nemškega nacionalizma. Prvočno so mislili, da bodo s pomočjo boljševizma dobili svetovno vojno, toda Brest-Litovsk je vodil naravnost v Versailles. Niso se izspametovali, tako zakoreninjeno je to upanje! Danes se nvedajo, da bodo z boljševiško pomočjo izvedli revanžo za izgubljeno vojno. Tudi potovanje nemških industrijalcev v Rusijo ni bilo nič drugega kot politična demonstracija, ki je kot takak opravila svojo nalogo.

Če pa naj nemški režim učvrsti svojo zunanje-politično zvezo z boljševiki, mora kajpak nenehoma kavali nemški javnosti tako sliko boljševiškega sistema v Rusiji, da bo prevredna o njegovih strani konsolidaciji. To nalogo opravljajo nemški listi. Kaj vse le-ti storijo za pro-boljševiško razpoloženost ljudstva in sicer skoraj vsi, neglede na strankanske razlike, to presega vse meje. Ljudje, ki so pravkar prisegli, da se bodo po izkušnjah v krvavih vojnih letih z vsemi sredstvi borili zoper nadaljevanje vojne v drugih oblikah in podobah so topo ravnodušni, kadar gre za množstvene pokaže in za trpljenje milijonov ljudi v Rusiji.

Listi intelektualcev slikajo nasilno vladlo boljševiških funkcionarjev kot ogromno prizadevanje, da se vzpostavi socijalistična družba. Toda to kar se dogaja v Rusiji, je dejansko daleč od socijalizma in pravega komunizma. Boljševiški režim v resnici ni dosegel nič drugega kot to, da je rusko državo izključil iz

svetovne politike in svetovnega gospodarstva; poemtakem je opravil koristno delo za anglosaške interese, za ruske pa ne.

V nadaljnjem poroču Kallski o tebitni knjigi profesor. Paula Haensela, ki je bil 25 let profesor finančne vede na moskovski univerzi in je tudi pod boljševiškim režimom deloval kot finančni strokovnjak na vodilnem mestu. Haensel v svoji knjigi "Die Wirtschaftspolitik Sowjetrusslands" kritizira sedanjost sovjetsko-rusko gospodarsko politiko in zlasti "platičko", dokazuje, da ustanovitev 2000 novih tovarn samo izpolnjuje vrzel, ki je nastala za rusko gospodarstvo po odcepitvi Poljske, kjer je bilo veliko tovarn carske Rusije in da pod dragimi pogoji, z inozemskimi inženirji, tehnikami in vodilnimi delavci ustanovljenja podjetja še ne pomenijo stvarnega uspeha, če skoraj niti eno podjetje ne krije stroškov in ne kaže, da bi bilo v doglednem času gospodarsko aktivno. Dejansko vodi to vroč od socijalistične družbe in pomeni ogromno eksperimentiranje z ljudmi in gospodarstvom.

Kotški svetuje, da bi nemške intelektualce, industrije in politike ter vse druge, ki se ogrevajo za nemško-boljševiško politiko postavili vsaj za eno leto v ruske življenjske razmere. Tedaj bi se jim morda ta politika razodela v svoji pravi podobi: kot samoprevrata, ki nemškega naroda ne bo rešila iz njegovega težkega položaja, pač pa mu bo zaprla pot do njegove osvoboditve, pot k Zedinjenemu evropskemu kontinentu.

Tako sodi nemška socijalistična revija o nemško-boljševiškem političnem ljubimkanju.

SAKSER STATE BANK

32 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

posluje vsak delavnik
od 8.30 dop. do 6.
popoldne.

Za večjo udobnost
svojih klijentov, vsak
ponedeljek do 7. ure
zvečer.

Poslužujemo se vsi brez izjeme
te stare in stanovitne domače
banke.

LORD Z DVEMA ŽENAMA

Angleški aristokrat lord Langford se bo moral zagovarjati zaradi dvoženstva. Njegova zgodba je naslednja:

Lord Langford, ki se je pletel do začetka letošnjega leta Rowley, se je 1922 oženil z neko gospodično Shiel. Takrat mu je bilo 36 let, njegova nevesta pa je bila 16 let mlajša od njega. Kmalu pa je Rowley ostavil Anglijo in se izselil v Kanado, odkoder je šel v Avstralijo. Svojo ženo je pustil na Angleškem brez vseh sredstev. Morala si je sama poiskati službo, da ni umrla od pomanjkanja. Počrta je natakarcia v nekem londonskem restavrantu. Lani pa se je Rowley v Avstraliji v drugič oženil.

Bigamija bi mogoče ostala prikrita, da ni bil Rowley plemenitakega poretka. To pa je postalo zanj ugodno. V začetku letošnjega leta je podedoval neko graščino v Angliji in takrat se je začela javnost zanimati zanj. Prišlo je na dan, da je bil že na Angleškem oženjen. Avstralska policija si ni dala miru, dokler ni popolnoma pojasnila to zadevo. Vprašala je tudi barona Langforda, kako je z njegovo prvo ženo. Dejal je, da je umrla. Zato se je avstralska policija obrnila na londonsko policijsko ravnateljstvo, ki je dognalo, da lady Rowley živi.

Zdal je nastalo težko in nenavadno vprašanje za lorda Langforda. Dokazano je, da ima dve ženi. Soditi pa ga sme le angleška lordska zbornica, ker velevalo angleške določbe, da smejo pšera soditi samo enakoverni sodniki. Približno takšno reč je doživel 1901 lord Russell, ki je bil obožen dvoženstva. Avstralske oblasti pa nočejo priznati angleške kompetence v tem vprašanju in poudarjajo, da so v Avstraliji vsi državljani pred zakonom enaki. Sodniki v Londonu seveda zahtevajo, da se lord postavi pred njemu enake sodnike v Londonu in ne pred avstralsko sodišče.

Kazen, ki mu preti na Angleškem, je vsekakor večmesečni zapor. Tudi lord Russell je bil zaradi svojega dvoženstva obojen na tri mesece ječe.

POZIVI

Vsi naročniki katerim
je, oziroma bo v kratkem
pošla naročnina za list, so
naprošeni, da jo po mo-
žnosti čimprej obnove. —
Uprava "G. N."

KDOR SE NIMA SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR

ZA LETO 1931

CENA 50c

Po zanimivem črtiv u
presega vse dosedanje.

BLAZNIKOVE PRATIKE

za leto 1931

CENA 20 CENTOV

Naj naroči, dokler jih
imamo še v zalogi.

"GLAS NARODA"

214 W. 14th Street
New York City

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejemate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se vas opominja, temveč obnove naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov

CALIFORNIA
Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO
Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Culig, A. Saffit
Salida, Louis Costello
Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA
Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS
Aurora, J. Verlich
Chicago, Joseph Blisch, J. Bevilic,
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar
Cicero, J. Fabian
Joliet, A. Anzeil, Mary Bambich,
J. Zaletel, Joseph Hrovat
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich
Waukegan, Jože Zelenc

KANSAS
Girard, Agnes Močnik
Kansas City, Frank Žagar

MARYLAND
Steyer, J. Černe
Kittzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN
Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular

MINNESOTA
Chisholm, Frank Gouše, Frank Pucelj
Ely, Jos. J. Peschel, Fr. Sekula
Eveleth, Louis Gouše
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatic

MISSOURI
St. Louis, A. Nabrgoj

MONTANA
Klein, John E. Rom
Roundup, M. M. Panian
Wahoe, L. Champa

NEBRASKA
Omaha, P. Broderick

NEW YORK
Gowanda, Karl Strinleha
Little Falls, Frank Masla

OHIO
Barnertown, John Balant, Joe Hill
Cleveland, Anton Kober, Chit
Cincinnati, Josiah Kramel, Mark
Columbus, Josiah Kramel, Mark

Euclid, F. Bajt
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant in J. Kumše
Niles, Frank Kogovšek
Warren, Mrs. F. Rachar
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON
Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA
Ambridge, Frank Jakše
Bessmer, Mary Hribar
Bradock, J. A. Gern
Bridgeville, W. R. Jakobek
Broughton, Anton Ipavec
Claridge, A. Verina
Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro-
vanšek
Crafton, Fr. Machek
Export, G. Previc, Louis Zupan-
čič, A. Škerlj
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamlin
Greensburg, Frank Novak
Homer City in okolico, Frank Fe-
renchack
Irwin, Mike Paushek
Johnstown, John Polanc, Martin
Koroshetz
Krayn, Ant. Tauzelj
Luzerne, Frank Balloch
Manor, Fr. Demshar
Meadow Lands, J. Koprivšek
Midway, John Žust
Moon Run, Frank Podmilšek
Pittsburgh, Z. Jakše, Vinc. Arh,
J. Pogačar
Presto, F. B. Demshar
Reading, J. Pesdire
Steelton, A. Hren
Unity Sta. in okolico, J. Škerlj,
Fr. Schiffrer
West Newton, Joseph Jovan
Willock, J. Peternej

UTAH
Helper, Fr. Krebs
WEST VIRGINIA
Williams River, Anton Svet

WISCONSIN
Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos.
Koren
Sheboygan, John Zorman

WEST ALLIS
Frank Škok

WYOMING
Rock Springs, Louis Taucher
Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda":
Za eno leto \$6.; za pol leta \$3.;
za štiri mesece \$2.; za četrt leta \$1.50.

New York City je \$7. celo leto.

Naročnina za Evropo in Afriko je \$10. celo leto.

Naročnina za Ameriko je \$5. celo leto.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" se čita samo v vašem članstvu, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

